

Силабус
освітньої компоненти
Професійно-орієнтована практика (навчальна)
2026-2027 навчальний рік

Освітня програма «Соціальна робота та соціальна педагогіка»

Спеціальність: І10 Соціальна робота та консультування

Галузь знань: І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення.

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Викладач	БОРИСЕНКО Наталія Олександрівна, асистент кафедри соціальної роботи та інклюзивної освіти
Посилання на сайт	https://bdpu.org.ua/teachers/borysenko-nataliya-oleksandrivna/
Контактний тел.	+38(099)-539-52-18
Е-mail викладача:	no_borussenko@bdpu.org.u
Графік консультацій	Вівторок 12.00 -14.00

Обсяг практики на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Термін практики	Звітність
	денна	
180 годин 6 кредитів	4 тижні	диференційований залік

Семестр: осінній

Мова навчання: українська

Мета практики: ознайомлення здобувачів вищої освіти з основним змістом роботи соціальних установ; особливостями професійної діяльності фахівців із соціальної роботи; формування професійного інтересу та ціннісного ставлення до майбутньої професії.

Компетентності та програмні результати навчання:

ЗК-4 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-6 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

СК-6 Знання і розуміння організації та функціонування системи соціального захисту і соціальних служб.

СК-20 Здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах.

ПР-3 Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.

ПР-6 Розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення заходів, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях.

ПР-14 Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна соціальна допомога.

ПР-17 Встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи, надавати їм психологічну підтримку й насажувати клієнтів.

ПР-18. Демонструвати позитивне ставлення до власної професії та відповідати своєю поведінкою етичним принципам і стандартам соціальної роботи.

Завдання практики:

1. вивчити досвід діяльності установи – бази практики, функції, місце й роль соціального працівника в даній установі;
2. познайомитися зі змістом основних посадових обов'язків співробітників, документацією, нормативно-правовими основами їхньої професійної діяльності;
3. вивчити особистісні риси, інтереси, потреби клієнтів установи (бази практики);
4. навчитися систематизувати й аналізувати отриману інформацію;
5. познайомитися з формами, методами, технологіями соціальної роботи в наданні соціальної допомоги різним категоріям населення;
6. формувати у здобувачів уміння й навички саморефлексії.

Матриця формування та оцінювання програмних результатів навчання під час професійно-орієнтованої практики (навчальна)

Програмний результат навчання	Тема(и) або конкретна частина теми, у межах якої формується ПР	Методи навчання	Навчальне завдання або результат діяльності, через який формується і перевіряється ПР	Форми та методи оцінювання
ПР-3 Ідентифікувати , формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.	Визначення плану - графіку роботи на практиці з розподілом робочого навантаження (порядок, час, види робіт). Разом із груповим керівником і фахівцями установи встановити міру участі в заходах установи.	Аналіз документів; спостереження; аналіз професійних ситуацій; рефлексія	1.Актуалізація знань з вивчених дисциплін. 2. Ознайомлення з програмою практики. 3. Складання індивідуального плану роботи на весь період практики. 4.Оформлення щоденника. 5.Опрацювання анкети «Чого я хочу навчитися на практиці?».	Аналіз виконаних завдань; оцінювання повноти та обґрунтованості професійного аналізу. Форма підсумкового контролю: <i>диференційований залік</i>
ПР-3 Ідентифікувати	Знайомство з установою, де я	Аналіз документів;	Знайомство, бесіда із представниками	Оцінювання правильності

, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.	проходжу практику. Пройшов інструктаж по охороні праці і правил безпеки Вивчити нормативно-правове забезпечення й регулювання функціонування соціальної установи: основні міжнародні, національні й	спостереження; аналіз емпіричних даних; проблемно-пошуковий метод	адміністрації установи (організації); вивчення правил внутрішнього розпорядку; напрямків діяльності, режиму роботи, структури установи; історії розвитку. Вивчення й характеристика змісту послуг, які надаються населенню. Самостійна робота здобувачів вищої освіти з документами, що регламентують діяльність фахівців із соціальної роботи («Кваліфікаційна характеристика», «Посадові інструкції»).	систематизації, кількісного та якісного аналізу, інтерпретації даних. Оформлення в «Щоденнику практики» витягу з міжнародних, національних і регіональних законодавчих актів, що регламентують діяльність конкретної установи (організації). Вказати загальні відомості: про права та функціональні обов'язки фахівця із соціальної роботи, соціального працівника. <i>Форма підсумкового контролю: диференційований залік</i>
ПР-6 Розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення заходів, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях.	Ознайомитися з документацією провідного спеціаліста установи (організації).	Аналіз документів; спостереження; аналіз емпіричних даних; проблемно-пошуковий метод	Самостійна робота здобувачів вищої освіти з основними документами фахівців із соціальної роботи (основи діловодства) Відобразити: особливості поведінки фахівця із соціальної роботи, при спілкуванні з колегами, клієнтами; основні правила ведення ділової бесіди; особливості	Оцінювання правильності систематизації, кількісного та якісного аналізу, інтерпретації даних

			професійного спілкування та ін.	
ПР-14 Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна соціальна допомога.	Вивчити особливості ділового етикету фахівця із соціальної.	Аналіз нормативних документів; порівняльний аналіз; проблемно-пошуковий метод; аналіз професійних ситуацій; дискусія	Виконання конкретних доручень фахівця із соціальної роботи / керівника практики. роботи	Оцінювання логічності маршруту, розподілу ролей і механізму координації. Сертифікат про успішне проходження курсу
ПР-17 Встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи, надавати їм психологічну підтримку й наснажувати клієнтів.	Професійна комунікація; взаємодія з отримувачами соціальних послуг, фахівцями, представниками організацій; презентація професійного продукту	Спостереження; практична взаємодія; професійна дискусія; моделювання; презентація; рефлексія	Складання переліку онлайн-курсів для фахівців із соціальної роботи з використанням сервісів дистанційного навчання або освітніх онлайн-платформ (Prometheus, EdEra, Coursera, Udemu, Відкритий університет Майдану, Дія. Цифрова Освіта, УМІТИ, Google Digital Workshop, БУМ online, TED (Technology Entertainment Design) тощо). Проходження одного з рекомендованих онлайн курсів (на вибір здобувача).	Оцінювання логічності маршруту, розподілу ролей і механізму координації. <i>Форма підсумкового контролю: диференційований залік</i>
ПР-18. Демонструвати позитивне ставлення до власної професії та	Професійна етика; професійна відповідальність; дотримання етичних принципів;	Спостереження; аналіз професійних ситуацій; рефлексія; дискусія	Дотримання етичних принципів у професійній діяльності; відображення професійних та	Спостереження керівника; характеристика; аналіз щоденника та звіту;

відповідати своєю поведінкою етичним принципам і стандартам соціальної роботи.	професійна рефлексія		етичних висновків у Щоденнику практики та Звіті про проходження практики	рефлексивне оцінювання.
--	----------------------	--	--	-------------------------

Політика організації та проведення практики (особливості виконання завдань практики та вимоги до звітності):

Організація практики. Практика проводиться відповідно до програми практики, індивідуального плану здобувача та Положення про практику здобувачів вищої освіти в Бердянському державному педагогічному університеті. Тривалість практики становить 4 тижні (180 годин, 6 кредитів ЄКТС). Здобувач виконує завдання практики під керівництвом керівника практики від університету та керівника від бази практики, дотримується встановленого режиму роботи та правил внутрішнього розпорядку бази практики.

Індивідуалізація виконання завдань. Завдання практики виконуються з урахуванням специфіки конкретної бази практики, її функцій, цільових груп, видів соціальних послуг, професійних технологій та доступних для здобувача професійних ситуацій. Послідовність і конкретний зміст окремих практичних дій можуть уточнюватися за погодженням із керівниками практики без зміни загальних результатів практики.

Альтернативна форма виконання завдань. У разі неможливості виконання окремих завдань безпосередньо на базі практики вони можуть виконуватися в альтернативній формі за погодженням із керівником практики. Для здобувачів, які проходять практику на базі університету (кафедри), завдання виконуються на основі доступних документів і матеріалів професійної діяльності, аналізу практичних випадків, змодельованих професійних ситуацій, результатів досліджень та інших джерел, що відповідають змісту практики.

Особливості виконання аналітичних та дослідницьких завдань. Практика передбачає аналіз професійних ситуацій і випадків, визначення соціального та індивідуального контексту проблем, потреб, ресурсів і ризиків, аналіз маршрутів соціально-психологічної підтримки та реінтеграції, а також збір і первинний аналіз емпіричних даних. Емпіричні дані можуть отримуватися шляхом аналізу знеособленої документації та статистичних матеріалів бази практики, спостереження, аналізу професійних випадків, документів, результатів наявних досліджень або проведення власного невеликого дослідження за погодженням із керівником практики. Проведення окремого опитування чи інтерв'ю не є обов'язковим для кожного здобувача.

Професійна спрямованість практики. Під час виконання завдань здобувач застосовує професійні знання та навички, обґрунтовує прийняті рішення, аналізує можливості міжвідомчої взаємодії та соціально-психологічної підтримки, розробляє професійний продукт і, за можливості, здійснює його апробацію та вдосконалення. Зміст професійного продукту визначається відповідно до виявленої проблеми або потреби та може мати форму соціального проекту, програми, технології, алгоритму, навігатора, методичного чи інформаційного продукту, інструменту оцінювання або моделі міжвідомчої взаємодії.

Травмоінформований та реінтеграційний підхід. Відповідно до специфіки ОПП «Соціальна робота та соціальна педагогіка» під час виконання завдань ураховуються принципи травмоінформованого підходу, соціальної інклюзії, безпеки, автономії людини, міжвідомчої

взаємодії, адаптації, соціальної реінтеграції, психосоціального відновлення та посилення соціальної стійкості.

Етичні вимоги та конфіденційність. Під час практики здобувач дотримується принципів професійної етики, конфіденційності, недискримінації, поваги до гідності та автономії людини, а також вимог законодавства щодо захисту персональних даних. У звітних матеріалах використовуються лише знеособлені дані. Не допускається розголошення інформації, яка дає можливість ідентифікувати отримувачів соціальних послуг або розкрити конфіденційні обставини їхнього життя.

Вимоги до звітності. Підсумкова звітність включає звіт про практику, щоденник практики, індивідуальний план практики, виконані аналітичні та професійні матеріали, передбачені програмою практики, додатки до звіту та матеріали підсумкового представлення результатів. У звіті подаються узагальнення й аналіз результатів практики, а повні форми та розроблені матеріали розміщуються у відповідних додатках. Здобувач зобов'язаний своєчасно подати звітну документацію та представити результати практики відповідно до встановлених вимог.

Академічна доброчесність. Усі матеріали, подані як результати практики, мають бути виконані самостійно, із належним зазначенням використаних джерел. Не допускаються фальсифікація емпіричних даних, подання чужих матеріалів як власних, необґрунтоване копіювання професійної документації бази практики та інші порушення академічної доброчесності.

Система оцінювання:

При оцінюванні результатів практики враховуються такі показники:

- організованість, дисциплінованість і добросовісне ставлення до роботи студента-практиканта; його ініціативність і творчість;
- якість виконання завдань програми практики;
- якість індивідуальної дослідницької роботи, виконаної під час практики;
- якість оформлення документації з практики;

□ своєчасність здачі документації.

Шкала оцінювання ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	
90-100	A
78-89	B
65-77	
58-64	D E
50-57	
35-49	FX
1-34	F

Зміст критеріїв оцінювання результатів професійно-орієнтованої (навчальної) практики:

«90-100» балів – всі завдання практики виконано в повному обсязі, виявлено вміння здобувача вищої освіти творчо застосовувати отримані з фахових предметів знання, пов’язані з особливостями професійної діяльності. Здобувач вищої освіти сумлінно виконував всі завдання керівників практики, удосконалював на практиці свої знання про правові засади соціальної роботи, навички етичної поведінки соціального працівника, що відображено у звіті. Звіт подано у встановлений термін, він містить всі структурні елементи. У щоденнику практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики. Характеристика-відгук позитивна, оцінка керівника за практику від бази – «відмінно».

«65-89» балів – завдання практики виконано, але неповно, в ході виконання завдань, була допущена певна кількість не дуже грубих помилок. Здобувач вищої освіти виконував завдання керівників практики, удосконалював на практиці свої знання про правові засади соціальної роботи, навички етичної поведінки соціального працівника, що відображено у звіті. Звіт подано у встановлений термін, який містить всі структурні елементи, але є певні невідповідності. У щоденнику практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики. Характеристика-відгук позитивна, оцінка керівника за практику від бази – «добре».

«50-64» балів – завдання практики виконано в неповному обсязі, в ході виконання завдань допускалися помилки. Звітна документація недооформлена або оформлена з помилками. Щоденник не вірно оформлено. У характеристиці-відгуку оцінка керівника за практику від бази – «задовільно».

«1-49» балів – більшість завдань невиконані. Виявлені проблеми встановлення контакту, не сформовані вміння проводити відповідні види професійної діяльності. Звітна документація оформлена з помилками. Відсутній щоденник, характеристика-відгук.

Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Основні:

1. Вакуленко О. В., Комарова Н. М., Романова Н. Ф., Семигіна Т. В. Методичні рекомендації щодо залучення місцевих громад до вирішення проблем дітей, сімей та молоді, які опинилися у складних життєвих обставинах. URL: <http://www.ekmair.ukma.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/4129/Sem>
2. Довбиш С. Соціальна підтримка ветеранів та членів їхніх сімей у контексті реінтеграції: теоретико-методологічні підходи. Соціальна робота та соціальна освіта. 2026. № 2(17). С. 17–25. DOI: [https://doi.org/10.31499/2618-0715.2\(17\).2026.361088](https://doi.org/10.31499/2618-0715.2(17).2026.361088).
3. Етичний кодекс спеціалістів із соціальної роботи України : наказ Міністерства України у справах сім’ї, молоді та спорту від 09.09.2005 № 1965. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1965643-05> (дата звернення: 09.09.2026).
4. Захаріна Т. І. Соціально-педагогічні умови реінтеграції ветеранів у невоєнний соціум. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота. 2025. № 1(56). С. 60–64. DOI: <https://doi.org/10.24144/2524-0609.2025.56.60-64>.

5. Лукашевич М. П., Семигіна Т. В. Соціальна робота (теорія і практика) : підручник для студентів вищих навчальних закладів. 3-тє вид., стереотип. Київ : Каравела, 2022. 367 с.
6. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 10.08.2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80/ed20240810#Text>
7. Про соціальні послуги : Закон України від 31.12.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19/ed20231231#Text>
8. Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю : Закон України від 03.08.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2558-14#Text>
9. Про охорону дитинства : Закон України від 05.10.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14#Text>
10. Семигіна Т. Сучасна соціальна робота. Київ : Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2023. 275 с.
11. Про захист персональних даних : Закон України від 01.06.2010 № 2297-VI. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2297-17>
12. Про практику здобувачів вищої освіти в Бердянському державному педагогічному університеті : Положення, затверджене рішенням Вченої ради БДПУ від 28.12.2023 № 9/3.10, введене в дію наказом БДПУ від 19.02.2024 № 8. Бердянський державний педагогічний університет. Запоріжжя, 2024. URL: <https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2025/05/provedennya-praktyky-zdobuvachiv-vyshhoyi-osvity-bdpu.pdf>
13. Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у Бердянському державному педагогічному університеті [Електронний ресурс]. Бердянськ : Бердянський державний педагогічний університет, 2021. 6 с. URL: <https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2025/05/pro-oczinyuvannya-navchalnyh-dosyagnen-zdobuvachiv-vyshhoyi-osvity-u-bdpu.pdf>
14. Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2671-19> (дата звернення: 09.09.2026).
15. Рекомендації щодо впровадження змішаного навчання у закладах фахової передвищої та вищої освіти [Електронний ресурс]. Київ : Міністерство освіти і науки України, 2020. 58 с. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/2020/zmyshene%20navchanny/zmishanenavchannia-bookletspreads-2.pdf>
16. Семигіна Т. Сучасна соціальна робота : навчальний посібник. Київ : Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.

Інтернет-ресурси:

1. Бібліотека БДПУ <http://edu.bdpu.org.ua>
2. Сайт БДПУ <http://bdpu.org.ua>
3. Електронна підтримка навчання Moodle <https://edu.bdpu.org/login/index.php>